

หนังสือเจ้าผู้ปกครอง The Prince

The Prince

ปิยะนันต์ จันทร์แชกхла*

Piyanun Chankhaekla*

---

* นักวิชาการอิสระ

หนังสือเจ้าผู้ปกครอง (The Prince)

¹ในเนื้อหาของหนังสือเจ้าผู้ปกครอง (The Prince) เป็นหนังสือเล่มหนึ่งที่ได้อธิบายปรัชญาการเมืองโดดเด่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ชุดคำอธิบายของการรักษาอำนาจของรัฐ ข้อเสนอแนะเจ้าผู้ปกครองใหม่ต่อการปกครองรัฐใหม่ให้มีความสงบ การจัดระเบียบทางการเมืองรัฐให้มีความมั่นคงปลอดภัย และให้เป็นอันหนึ่งอันเดียว

มาเคียเวลลีเป็นชาวเมืองฟลอเรนซ์ ประเทศอิตาลี หลังจบจากมหาวิทยาลัยฟลอเรนซ์ มาเคียเวลลีได้รับราชการเป็นนักการทูต ในยุครัฐบาลของเปียโร โซเดลินี ในปี 1494 ซึ่งในปี 1512 รัฐบาลของเปียโร โซเดลินี ก็ถูกโค่นล้ม ทำการรัฐประหารจากกลุ่มตระกูลเมดิชีที่ได้รับความร่วมมือจากกองทัพประเทศสเปน เป็นผลทำให้ตระกูลเมดิชีได้เข้ามาปกครองฟลอเรนซ์ และมาเคียเวลลีต้องอพยพลี้ภัยออกจากเมืองฟลอเรนซ์ไปใช้ชีวิตอยู่ในชนบท

ในช่วงที่ลี้ภัยอยู่ในชนบทนี้เองที่มาเคียเวลลีได้เขียนงานสำคัญๆ ที่ตกทอดถึงเราในปัจจุบัน เช่น หนังสือเจ้าผู้ปกครอง (The Prince) บทวิเคราะห์ว่าด้วยหนังสือสิบเล่ม ของติตู ลิวี่ หรือที่รู้จักกันในชื่อ The Discourses, และหนังสือศิลปะการทำสงคราม (The Art of War) เป็นต้น

ในช่วงท้ายของชีวิตด้วยความช่วยเหลือของเพื่อนบางคนที่มีเส้นสายกับตระกูลเมดิชี มาเคียเวลลี จึงกลับมาเป็นที่ขึ้นชอบของตระกูลเมดิชีคือในปี 1520 พระคาตินาท์ กุลิโอ เดล เมดิชี ซึ่งต่อมาได้เป็นสันตปาปา ได้ขอให้มาเคียเวลลีเขียนหนังสือประวัติศาสตร์เมืองฟลอเรนซ์ รัฐบาลของเมดิชีได้เริ่มมอบหมายงานให้มาเคียเวลลีทำแต่ว่าเขาได้เสียชีวิตลงในปี 1527

---

¹ คิวพล ละองสกุณ.(2560).ปรัชญาการเมือง. เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาปรัชญาการเมือง. ผู้อ่านและแปลหนังสือเจ้าผู้ปกครอง (The Prince) ในวิชาปรัชญาการเมือง หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต, ปทุมธานี.

มาเคียเวลลีได้เขียนหนังสือหลายเล่มแต่เล่มที่สำคัญมีสองเล่ม คือหนังสือเจ้าผู้ปกครอง (The Prince) บทวิเคราะห์ห้าด้วยหนังสือสิบเล่ม (The Discourses) แต่เล่มที่รู้จักกันมากที่สุดก็คือหนังสือเรื่องเจ้าผู้ปกครอง หนังสือเล่มนี้น่าจะเขียนในปลายปี 1513 หรือ ต้นปี 1514 แต่ได้รับการตีพิมพ์ในปี 1532 ซึ่งมาเคียเวลลีได้เสียชีวิตไปแล้ว

จากหนังสือเจ้าผู้ปกครอง (The Prince) มีการตีความ สังเคราะห์แนวความคิดของมาเคียเวลลีไปในทางลบจำนวนมาก อาทิเช่น มองว่ามาเคียเวลลีคือศาสดาแห่งความชั่วร้าย มาเคียเวลลีแยกการเมืองออกจากเรื่องศีลธรรมอันดี และเห็นว่าชื่อของมาเคียเวลลีนั่น หมายถึง การหลอกลวง เจ้าเล่ห์และความโหดร้ายป่าเถื่อน โดยแนวคิดของมาเคียเวลลีมุ่งเน้นสนใจแต่เรื่องของเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โดยไม่สนใจวิธีการ กระบวนการ ซึ่งการตีความมาเคียเวลลีในมุมมองแบบนี้จึงผิดพลาดไป ในบทนี้เราจะพยายามอธิบายความคิดหลักของหนังสือเจ้าผู้ปกครอง (ตีพิมพ์ ละครองสกุล.2561)

ความคิดหลักของหนังสือเจ้าผู้ปกครอง

ในหนังสือเจ้าผู้ปกครอง เคียเวลลีมีจุดประสงค์ต้องการนำเสนอความคิดที่ว่าจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดของการเมืองก็คือ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยของรัฐ ความมั่นคงปลอดภัยของรัฐคือจุดหมายสูงสุด เพราะฉะนั้นผู้ปกครองจำเป็นต้องมีคุณสมบัติบางอย่างที่จะรักษารัฐเอาไว้ คุณสมบัติดังกล่าวนั้นอาจขัดต่อศีลธรรมส่วนบุคคลที่ได้ศาสนาสั่งสอน

กล่าวคือ มาเคียเวลลีได้แยกศีลธรรมส่วนบุคคลกับความถูกต้องของส่วนรวม จากข้อเสนอดังกล่าวนี้นี้ มาเคียเวลลีได้ใช้แนวคิดสำคัญๆ สนับสนุน คือแนวคิดว่าด้วยธรรมชาติมนุษย์ (Human Nature) แนวคิดเรื่องโชคชะตา (Fortune) และแนวคิดเรื่องคุณธรรม (Virtue) ธรรมชาติมนุษย์นั้นชั่วร้าย เห็นแก่ตัว และใช้ความรุนแรง โชคชะตานั้นเป็นศัตรูของระเบียบทางการเมืองหรือเป็นภัยคุกคามความปลอดภัยและความมั่นคงของรัฐ ส่วนคุณธรรมคือคุณสมบัติส่วนบุคคลที่เจ้าผู้ปกครองจะต้องมีเพื่อรักษารัฐเอาไว้

นอกจากนี้ในหนังสือเจ้าผู้ปกครอง มาเคียวเวลลียังมีจุดมุ่งหมายที่จะนำเสนอเปรียบเทียบการเมืองใหม่เพื่อร่วมอิตาลีที่แตกแยกและถูกรุกรานจากต่างชาติให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

เนื้อหาของหนังสือเจ้าผู้ปกครอง(The Prince)

หนังสือเล่มนี้ประกอบไปด้วยคำอุทิศและเนื้อหาอีก 26 บท บทที่ 1-11 จะกล่าวถึงรัฐเจ้าผู้ปกครองในแบบต่างๆ ได้แก่ รัฐที่สืบตระกูล รัฐใหม่ รัฐผสม รัฐพลเมือง รัฐสันตะปาปา บทที่ 12-13 ว่าด้วยกองทัพประเภทต่างๆ บทที่ 14-23 ว่าด้วยคุณสมบัติของเจ้าของรัฐใหม่ ซึ่งในบทดังกล่าวนี้จะพูดถึงการฝึกฝน พฤติกรรม และชื่อเสียงของเจ้า ในฐานะผู้นำทางการเมืองของรัฐ ที่จะต้องสร้างความชอบธรรม และรักษารัฐไว้ บทที่ 24-26 กล่าวถึงอนาคตทางการเมืองของอิตาลี

นอกจากนี้มาเคียวเวลลีกล่าวถึงประเด็นสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ ผู้ปกครองและประชาชนต่างเป็นตัวสะท้อนซึ่งกันและกัน ดังคำที่มาเคียวเวลลีกล่าวว่า “เมื่อคนที่ต้องการวาดภูมิประเทศกำหนดตนเองให้อยู่ในที่ต่ำบนที่ราบเพื่อจะพิจารณาธรรมชาติของขุนเขาและความสูง และวางตนเองอยู่บนเขาสูงเพื่อจะศึกษาที่ราบในทำนองเดียวกันเพื่อจะเข้าใจธรรมชาติของประชาชนเราต้องเป็นเจ้าและเพื่อที่จะเข้าใจธรรมชาติของเจ้าต้องเป็นประชาชน” “ทำให้คนกลัวควบคุมง่ายกว่า การทำให้คนรักเพราะคนรักไม่สามารถควบคุมได้” “ผู้ปกครองรับฟังคำปรึกษา เท่าที่ต้องการปรึกษาเท่านั้น” “ผู้นำควรประหยัดเพื่อไว้ใช้ในยามศึกสงคราม” “ความสำคัญของรัฐมีอยู่ 2 อย่าง 1.การมีกฎหมายที่ดี 2.การมีกองทัพที่ดี แต่ด้วยเหตุว่าไม่อาจมีกฎหมายที่ดีได้ ถ้าไม่มีกองทัพที่ดีเสียก่อน เมื่อมีกองทัพที่ดีแล้วก็จะมียุทธศาสตร์ที่ดี” “กองทัพมีอยู่ 3 แบบ 1.กองทัพของตนเอง 2. กองทหารรับจ้าง 3. กองกำลังเสริมหรือกองกำลังผสม กองกำลังที่ดีที่สุดคือกองกำลังของตนเอง ส่วนกองทหารรับจ้างและกองกำลังเสริมไร้ประโยชน์และอันตราย”

มาเคียวเวลลี กล่าวถึงคุณสมบัติของเจ้าผู้ปกครอง สิ่งแรกที่เจ้าผู้ปกครองจะต้องให้ความสนใจก็คือ การทหาร เพราะนี่คือศิลปะ เนื่องจากศาสตร์ทางทหารคือศิลปะของผู้นำทางการปกครองของรัฐ เพราะถ้าไม่สนใจศิลปะทางทหารนี้จะทำให้เจ้าสูญเสียรัฐ เจ้าผู้ปกครองที่ไม่เข้าใจเรื่องการทหาร ทหารของเขาเองจะไม่นับถือและไม่เชื่อถือเจ้าผู้ปกครอง ในเรื่องทางการทหารมาเคียวเวลลีกล่าวว่า คุณต้องทำ 2 แบบ แบบหนึ่งคือ ฝึกฝนทางร่างกาย สองศึกษาหาความรู้ มาเคียวเวลลีแนะนำให้ผู้ปกครองออกไปล่าสัตว์ทำร่างกายให้คุ้นเคยกับความยากลำบาก ออกไปเรียนรู้ธรรมชาติภูมิประเทศภูเขา หุบเขา ธรรมชาติแม่น้ำ หนองบึง ความรู้แบบนี้มีประโยชน์ 2 อย่าง 1.คุณรู้จักประเทศคุณดีขึ้น และคุณเข้าใจวิธีป้องกันประเทศ 2. คุณจะเข้าใจลักษณะของพื้นที่ต่างๆ ที่จำเป็นในการสำรวจในครั้งแรก เช่น เนินเขา ที่ราบหุบเขา แม่น้ำ จะทำให้คุณเข้าใจลักษณะเช่นเดียวกันในพื้นที่อื่นๆ ได้อย่างรวดเร็ว เจ้าผู้ปกครองที่ขาดความรู้ในเรื่องนี้ ก็จะขาดคุณลักษณะสำคัญที่สุดในการบัญชาการทางทหาร เพราะว่าความรู้แบบนี้มันจะสอนให้คุณค้นพบศัตรู เลือกที่ตั้งนำกองทหารจัดกองทัพเข้าสู่รบและยึดเมือง

ศาสตร์การทหารอีกแบบหนึ่งนั่นคือ เจ้าผู้ปกครองต้องศึกษาประวัติศาสตร์ จะได้ตัวอย่างของการกระทำของคนชั้นเลิศ จะได้รู้ว่าคนสำคัญๆ ปฏิบัติอย่างไรในการทำสงคราม ศึกษาเหตุผลว่าทำไมพ่ายแพ้และชนะ และที่สำคัญที่มาเคียวเวลลีบอกกล่าวนั่นคือ คุณจะได้เลียนแบบคนที่ได้รับการยกย่องในอดีต

ซึ่งหนังสือเจ้าผู้ปกครอง (The Prince) ยังมีรายละเอียดที่ให้ความรู้ทางปรัชญาการเมืองการปกครองได้อย่างน่าสนใจ และเป็นงานที่เก่าแก่ซึ่งนักศึกษานักการเมืองและบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจเกี่ยวกับการรักษาอำนาจไว้ควรศึกษาอย่างยิ่ง